

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HANUERE 10, 1907.

Wewete Here e arai ana i te Tuku o tetahi Whenua Maori.

PLUNKET Kawana.

NOTEMEA i raro i nga tikanga o tekiona tekau-ma-wha o "Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1908," kua meinga hei Ture, ahakoa te takotoke'anga o tetahi kupu i roto i tetahi Ture, i roto i tetahi Karauna karaati, i tetahi tiwhikete, i tetahi atu tu taitara ranei, ka ahei te Kawana i runga i te kupu tohutohu a te Poari, ki te wewete i te here e arai ana i te tuku o tetahi whenua Maori: Engari ko te whakatau a te Kawana mo runga mo tetahi kupu tohutohu a te Poari me tuku atu i roto i nga marama e ono o muri tata o te ra i tae atu ai ki a ia taua kupu tohutohu a te Poari:

A notemea i puta te kupu a te Poari Takiwa Whenua Maori o Waikato, i mahia i whakaaetia e taua Poari i te rua-tekau-ma-iwa o nga ra o Nowema, kotahi mano e iwa rau ma ono, i tae mai nei i te tekau-ma-rua o nga ra o Tihema, kotahi mano e iwa rau ma ono, whakaatu mai ki te Kawana, he mea pai kia whakarerekotia kia whakakorea nga here e mau nei i roto i te taitara o te poraka whenua e mohiotia nei ko Rota 379, kei roto i te Parihi o Waipipi, timata mai i te toru o nga ra o Mache, kotahi mano e iwa rau ma toru:

Na reira, ko au, ko William Lee, Baron Plunket, te Kawana o te Koroni o Nui Tireni, i runga i te whakahaerenga o nga mana kua whakataua nei ki runga ki au e taua Ture, me era atu mana katoa e ahei ai au ki te pera, a i runga hoki i te kupu whakaatu mai a taua Poari Takiwa Whenua Maori o Waikato, ka wewete ka whakakore nei i nga here e mau nei i roto i te taitara o te whenua e mau nei te whakaaturanga i roto i te Kupu Apiti ki tenei, timata mai i te toru o nga ra o Mache, kotahi mano e iwa rau ma toru.

KUPU APITI.

TERA piihi wahi whenua katoa ranei, tona nui e 80 nga eka, nui ake iti iho ranei, e mohiotia nei ko Rota 379, i roto i te Parihi o Waipipi, i roto i te Takiwa Whenua o Akarana, koina te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i te Karauna karaati, i whakaputaina i te 2 o nga ra o Pepuere, 1878, ki a Epiha Kaihau me etahi atu, me te mau o enei kupu here i roto, ara—"E kore e taea te hoko, te rihi ranei, mo te wa roa i te rua-tekau-ma-tahi nga tau, te mokete ranei, ki te kore e matua whakaaetia e te Kawana taua hoko, rihi, mokete ranei."

Inahoki te ringa a His Excellency te Kawana, he mea tuhi i tenei te rua-tekau-ma-tahi o nga ra o Tihema, kotahi mano e iwa rau ma ono.

J. CARROLL,
Minita mo te Taha Maori.

Nga Komihana i whakaturia i raro i "Te Ture Rahui Maori o te Takiwa o Te Urewera, 1896."

Ki a DAVID FRANCIS GLENVILLE BARCLAY, Esquire, raua ko PARATENE NGATA, tetahi o nga Rangatira o te Iwi o Ngatiaporou.

NOTE MEA i runga i tekiona 9 o "Te Ture Rahui Maori o te Takiwa o Te Urewera, 1896" (ka huaina i raro nei ko "taua Ture"), kua meinga ko ia ota i mahia e nga Komihana e huaina ana i roto i taua Ture me perehi ki roto ki te *Kahiti* ki te reo Maori me te reo Pakeha, a ki te kore he piira i runga i nga tikanga kua whakaritea e taua Ture e takoto mo aua ota i roto i nga marama tekau-ma-rua timata atu i te ra i perehitia ai aua ota, hei reira me whakaturu aua ota e te Kawana: A notemea ko laua perehitanga o ia o aua ota e huaina nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei kua whakatutukitia i runga i te panui i whakaurua ki roto ki te *Kahiti o Niu Tireni* Nama 30, o te 5 o Hune, 1903: A notemea i runga i tekiona 10 o taua Ture kua meinga ano hoki ko ia tangata e pa ana he mate ki a ia i runga i tetahi ota i mahia e nga Komihana, ka ahei, i runga i nga tikanga kua whakatakotoria, ki te tuku piira ki te Minita mo nga Mea Maori, a hei reira ka ahei te Minita, i runga i tana i mahara ai he tika, ki te whakahau kia hoatu ma etahi tangata matau e uiui e ripoata ki a ia taua take; a, i muri i tana whiriwhiringa i taua ripoata, ka ahei ia ki te whakaturu toitu i te ota tuatahi a ki te whakatikatika ranei ki te whakarereke ranei i taua ota i runga i tana i mahara ai he tika, a ko tana (ko ta te Minita mo nga Mea Maori) i whakatau ai me tuturu ki tera: A notemea, i roto i te wa tekau-ma-rua marama kua huaina ake nei, kua whakaatu mai nga tangata e huaina nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, kua pa he mate ki a ratou pera me tera kua huaina i runga ake nei, a kua takoto he piira ma ratou mo ia o nga ota e tu hangai nel ki o ratou ingoa i roto i taua Kupu Apiti.

Na reira, tenei ahau, a James Carroll, Minita mo nga Mea Maori mo te Koroni o Niu Tireni, i raro i nga mana me nga kaha kua huaina ake nei, tenei ahau ka whakatu i a korua—i a David Francis Glenville Barclay raua ko Paratene Ngata—hei whakahaere i taua uiuinga matau, a ki te ripoata mai hei whiriwhiringa hei whakataunga maku pera me tera kua whakaritea nei e taua tekiona 10 a te 31 o nga ra o Maehe, 1907, ki mua mai ranei i taua ra.

KUPU APITI.

Nama o te Piira.	Nga Ingoa o nga Kai-piira.	Nama o te Rehita.	Te ra i tuhia ai te Ota a nga Komihana e piratia ana, me te Ahua o te Whenua e pangia ana.
173	Te Pouwhare me etahi atu ..	J. 04/771	14 o Oketopa, 1902; Ruatoki Nama 1, tona nui e 8,735 nga eka, nui atu iti iho ranei.
174	Te Hira Tangohau me etahi atu ..	J. 04/771	
175	Puru Tamahana me etahi atu ..	J. 04/771	
176	Te Whenuanui me etahi atu ..	J. 04/771	
177	Paora Kingi me etahi atu ..	J. 04/771	
178	Paora Kingi ..	J. 04/771	
179	Turoa Pekatu me etahi atu ..	J. 04/771	
180	Mikaere Rehua me etahi atu ..	J. 04/771	
181	Puihi Marutawhao ..	J. 04/771	
182	Te Whetu Paerata me etahi atu ..	J. 04/771	
183	Te Hira Tangohau me etahi atu ..	J. 04/771	
184	Hiki Natanahira ..	J. 04/771	
185	Te Iwikino Hairuha me etahi atu ..	J. 04/771	
186	Te Pouwhare Roau me etahi atu ..	J. 04/771	
187	Hori Aterea me etahi atu ..	J. 04/771	
188	Te Whare Kotua me etahi atu ..	J. 04/771	
189	Mehaka Tokopounamu ..	J. 04/771	
190	Te Pouwhare me etahi atu ..	J. 04/771	14 o Oketopa, 1902; Ruatoki Nama 2, tona nui e 5,910 nga eka, nui atu iti iho ranei.
191	Te Hira Tangohau me etahi atu ..	J. 04/34	
192	Te Whenuanui me etahi atu ..	J. 04/771	
193	Paora Kingi ..	J. 04/771	
194	Mehaka Tokopounamu me etahi atu ..	J. 04/771	
195	Turoa Pekatu me etahi atu ..	J. 04/771	
196	Mikaere Rehua me etahi atu ..	J. 04/771	
197	Puihi Marutawhao ..	J. 04/771	
198	Matiu te Kurapa me etahi atu ..	J. 04/314	
199	Hiki Natanahira ..	J. 04/771	
200	Te Iwikino Hairuha me etahi atu ..	J. 04/771	
201	Te Hira Tangohau ..	J. 04/34	
202	Te Pouwhare Roau me etahi atu ..	J. 04/771	
203	Hori Aterea me etahi atu ..	J. 04/771	
204	Te Whetu Paerata me etahi atu ..	J. 04/771	
205	Te Whare Kotua me etahi atu ..	J. 04/771	
206	Te Pouwhare ..	J. 04/771	
207	Te Whenuanui me etahi atu ..	J. 04/771	
208	Waaka Paraone Teranui me etahi atu ..	J. 04/315	
209	Paora Kingi ..	J. 04/771	
210	Turoa Pekatu me etahi atu ..	J. 04/771	
211	Mikaere Rehua me etahi atu ..	J. 04/771	
212	Matiu te Kurapa me etahi atu ..	J. 04/314	
213	Te Whetu Paerata me etahi atu ..	J. 04/526	
214	Hiki Natanahira ..	J. 04/771	
215	Te Hira Tangohau ..	J. 04/526	
216	Te Hira Tangohau ..	J. 04/526	
217	Te Iwikino Hairuha ..	J. 04/771	
218	Te Pouwhare Roau me etahi atu ..	J. 04/771	
219	Hori Aterea ..	J. 04/771	
220	Te Whare Kotua ..	J. 04/526	
221	Mehaka Tokopounamu ..	J. 04/771	

He mea tuhi i Poneke, i tenei te 21 o nga ra o Tihema, 1907.

J. CARROLL,
Minita mo nga Mea Maori.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka noho nga Komihana ki te whakahaere tikanga mo nga piira kua whakahuatia i runga ake nei ki Whakatane a te Mane, te 14 o nga ra o Pepuore, 1907, a te 10 o nga haora i te ata, ka whakanukuhia ranei mo tetahi ake ra tera e panuitia e nga Komihana.

Poneke, 21 o Tihema, 1906.

D. F. G. BARCLAY,
PARATENE NGATA, } Nga Komihana.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE TIWHIKETE I RARO I TEKIONA 55, WHAKATUTURU TUKU.

Tari o te Kai-Rehita, Akarana, 21 o Tihema, 1906.
 HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua tukua mai he tono ki tetahi Kai-whakawa o te Kooti kia whakaputaina he tiwhikete i raro i nga tikanga o tekiona 55 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," whakatuturu i te tuku e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei. Ko nga kupu whakahe katoa ki te whakaputanga o taua tiwhikete me tuku mai ki ahau i roto i nga ra tekau-ma-wha i muri mai i te ra i perehitia ai tenei panui.

[Akarana, Tekiona 55, 1906-19.]

Na A. H. HORANA, Kai-Rehita.

TE TUKUNGA I WHAKAHUATIA I RUNGA AKE NEI.

Nama.	Te Ahua o te tuku.	Te ra i hainatia ai.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
22	He hoko (C.A. 1903-103)	29 o nga ra o Tihema, 1906	Tekiona 86, Parihi o Whangape	Thomas Wade, o Rangiriri, ki a Charles Mace Galpin raua ko Alfred Neil Galpin, o Marton.

KOOTI WHAKAWA TUARUA KI PAEROA A TE 15 O NGA RA O HANUERE, 1907.

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana.
 HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whakawa Tuarua ki Paeroa a te 15 o nga ra o Hanuere, 1907, ki te utui ki te whakatau hoki ite te tono e mau nei te whakaaturanga i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata ata ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 27 o nga ra o Tihema, 1906.

[Akarana, 1906-48.]

Na A. H. HORANA, Kai-Rehita.

KUPU APITI.

UIUINGA I RARO I "TE TURE TIAKI TAITARA WHENUA, 1902."

Nama.	Ingoa o te whenua.	Te mea hei uiuinga ma te Kooti.
9	Wharekawa Nama 4	Kia uiuia kia whakataua hoki mehemea kai te tika nga ota i whakaturia ai nga kai-riwhi o Teretiu te Kupenga raua ko Te Kupenga to Waero i roto i tenei poraka, a kia rapua hoki mehemea ko wai a Teretiu te Kupenga raua ko Te Kupenga to Waero a Te Kupenga.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE TIWHIKETE I RARO I TE TEKIONA 55, WHAKATUTURU TUKU.

Tari o te Kai-Rehita, Kihipane, 22 o Tihema, 1906.
 HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua tukua mai he tono ki tetahi Kai-whakawa o te Kooti kia whakaputaina he tiwhikete i raro i nga tikanga o tekiona 55 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," whakatuturu i te tuku e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei. Ko nga kupu whakahe katoa ki te whakaputanga o taua tiwhikete me tuku mai ki ahau i roto i nga ra tekau-ma-wha i muri mai i te ra i perehitia ai tenei panui.

[Kihipane, 1906-39.]

Na HERORA KAA, Teputi Kai-Rehita.

TE TUKUNGA I WHAKAHUATIA I RUNGA AKE NEI.

Nama.	Te Ahua o te tuku.	Te ra i hainatia ai.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
2350	He mokete (3-264)	21 o nga ra o Tihema, 1906	Okahuatiti 1b2B2 ..	Katerina Takawhaki ki te Superintendent of the Government Advances to Settlers Office.

TONO KIA WHAKAPUTAINA HE TIWHIKETE I RARO I TE TEKIONA 55, WHAKATUTURU TUKU.

Tari o te Kai-Rehita, Kihipane, 29 o Tihema, 1906.
 HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua tukua mai nga tono ki tetahi Kai-whakawa o te Kooti kia whakaputaina nga tiwhikete i raro i nga tikanga o tekiona 55 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894," whakatuturu i nga tuku e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei. Ko nga kupu whakane katoa ki te whakaputanga o taua tiwhikete me tuku mai ki ahau i roto i nga ra tekau-ma-wha i muri mai i te ra i perehitia ai tenei panui.

[Kihipane, 1907-3.]

Na HERORA KAA, Teputi Kai-Rehita.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

NGA TUKUNGA I WHAKAHUATIA I RUNGA AKE NEI.

Nama.	Te Ahua o te tuku.	Te ra i bainatia ai.	Te ingoa o te whenua.	Nga ingoa o nga tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.	
360	He hoko (3-266)	..	29 o nga ra o Tihema, 1906	Rota 13 o Kaiti 228 ..	Rutene te Eke ki a James Wallace.
361	He hoko (3-266)	..	29 o nga ra o Tihema, 1906	Kaiti 102..	Rutene te Eke ki a William John Cox.

KOOTI WHENUA MAORI KI AWANUI A TE 28 O NGA RA O HANUERE, 1907.

Tari Kooti Whenua Maori, Kihipane

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Awanui a te 28 o nga ra o Hanuere, 1907, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei, he mea tuku mai ki te Kai-Rehita, ki te uiui hoki i nga tikanga o etahi atu mea e whakatakatoria tikatia mai ki te aroaro o te Kooti.

I tuhia i tenei te 19 o nga ra o Tihema, 1906.

Na HERORA KAA, Teputi, Kai Rebita.

[Kihipane, 1907-2.]

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono	Te ingoa o te whenua	Nga rohe.
1	Hapi Haerewa me etahi atu (8-433)	Te Kauhiku ..	Kei runga i te mapi e mau ana.
2	Hapi Haerewa me etahi atu (8-434)	Te Ipuarongo ..	Te ngutuawa o Kirikehe, te maurea, Te Ahi-ka-Horehore, Te Whakaumu, Te Unumamaku, Taraparaoa, Terimu whakairo, Rangitukia ka eke ki te raina o Horoera, Mangarangiora ka ahu ki waho, Maraehara ka eke ki te raina o Maraehara Poraka ka ahu ki waho ka tutuki ki te timatanga.
3	Wi Hunia Huaki me etahi atu (8-437)	Hahau ..	Timata i te ngutuawa o Waiapu, te raina o Pohautea, Waihoroiupua a te Riukaihau, te raina o te aruhe ka tae ki te raina o te angaanga, Tawhiti-a-Paka ka heke i runga i te raina o Maraehara te ngutuawa o o Makirikiri ka puta ki Maraehara Waikahu ki te ngutuawa ka tao ki te ngutuawa o Whatitoka piki tuahu, Waeromutu, Waipatukakahu Waikapakapa ka puta ano ki Maraehara, Wanangaroau, Hohehope, Kopuaarohua kariini ano ki te ngutuawa o Waiapu.
4	Piripi Rairi me etahi atu (8-436)	Te Kautuku ..	Timata i Pohautakataka ka haere i runga i te raina o te Pakihu Tapui rangitiwarawara Teru mauku te Waiapu maunga Pohatu te ahimate Whaitokarua Taumata-o-Tamokai, Terimu Whakairo Rangitukia ka heke ki te Hukitau o Mangarangiora ka puta ki te ngutuawa ka haere i runga i te raina o maraehara te raina o Hahau Kopua arehua, mangatakoha ka riini ki Pohautakataka.
5	Hona Wikitapu me etahi atu (8-443)	Marangairoa ..	Timata i Rangitukia, Pari-o-te-ra, Pouriao, te Rimu Whakairo, Taumata i ahiko, Taumata-i-Kopenoa, ka heke ki roto ki te wai, ka piki i te Kohangakoau ka eke ki te waimanu ka heke ki Taumata-o-Ngarengare, Puketio to ahi Tumanui, Waikapakapa, ka rere i runga i te raina o Hahau Nama 2 tae noa ki te raina o Hahau Nama 1 ka rere i runga i taua raina tutuki atu ki te raina o maraehara ka ringi atu ano ki Mangai rangiora.
6	Hare Kopakopa me etahi atu (8-444)	Marangairoa ..	Kohe-a-Kaupapa, Totara, te Waiapu ka piki ki runga Maungapohatu, te Ahi manu, te Ahi Kokako, te Repo, Taumata-o-taomokai, te Rimu Whakairo, Rangitukia, nga mamaku-a-Porou e ono, te ahi weka, ka tutuki ki Kohe-a-Kaupapa te timatanga.
7	Hona Wikitapu me etahi atu (8-442)	Marangairoa ..	Timata i Waitaiko te Arawhata tarowa ka rere i roto i te wai Maungaoanga, Taweka wharekia ka rere i roto i te awa Kariwai Mangaehu, Kohakahupapa, ka huri ki te tonga, ka rere i runga i te hiwi i te makatea, te Ahi Weka, nga Mamaku-a-Porou e ono, te Irinaanui, Rangitukia, ka rere i roto i te wai, mangarangiora ka tutuki ki maraehara, ka rere i runga i te raina o Taurawharona ka tutuki ki Waitaiko te timatanga.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
8	Pineaha Koia me etahi atu (8-441)	Poho-o-te-rangi	Timata i Pipiwhakao te Whaha o te manu i te Hinu, motumako Rimurimu, mangawhero, Tukemapou, te Whakaumu, Te Kumete, te Ahititi Pohatu Karokaro, te Awakari, te Whakaumu a Hinemaka ka huri whakatetonga te Mapara, Taumata o Tangihaere, Pukemanuka, te rereapu, te Rua-o-Upoko tukua, nga maihi, Taurapa, te Poroporo, te Ruangarehu, te Kohai, Kaohaokete, te Umu o Matakirau, nga pusu-a-Kurateao, Te Rongomatahou, te moemoea ka tutuki ano ki Pipiwhakao.
9	Hapi Haereua me etahi atu (8-432)	Pohoterangi	Kei runga o te mapi e mau ana.
10	Wi Hunia Huaki me etahi atu (8-438)	Te Porahu	Timata i te ngutuawa o Mangarangiora, ka haere i roto o taua wai, Rangitukia, nga Mamaku-a, Porou, e ono, te Ahi Weka, Puhangaatonga-Mangaehu, te Awakari ka puta ki Orutua ka ahu kite, hukinga-te-kahika tahi o tupaka, te umu o Tukaraka, manga hoanga ka haere i roto o taua wai te ngutu awa o te Arawhata ka haere i roto o te Arawhata ka eke ki te hiwi ki te Poroikamoana ara ki Putiki ka haere i runga i te raina ruri Waitaiko ka puta ki Maraehara ka haere i runga i te raina o taurawharona ka riini ano ki te Ngutuawa o Mangarangiora.
11	Wiremu Peihana me etahi atu (8-431)	Te Poroporo	Timata i Roharoha te ngutuawa o Ngarara hiwi te ngutu awa o te Uapata ka rere i roto i taua wai te ngutuawa o Makawakawa haere tonu i roto i te Uapata whakaeke ki te hiwi ngutupara tohu ataratu te raina, o te Pakira koko muka whakaumu o tangihia kotea te hotoa te umu o Puaia haere tonu i runga i te hiwi te Pohue ka makere ki te Poroporo wai ka haramai whakawaho i roto o te Poroporo te ngutu awa o Ruarahia ka rere i roto i taua wai ka eke ki te hiwi te Raina o tauwharerata ka rere i runga i taua raina te Karapiti ka heke i runga i te hiwi wai ngata ka tutuki ki Roharoha.
12	Popata Pariohe me etahi atu (8-435)	Tapatu	Timata i te raina o te taha hauauru o Tututohora te raina o Pukeamaru ki te marangai, Rimu Kopae, Pohatu-a-Hinetauri, te ngutuawa o Tapatuwai, Terata piko, Ponga-a-Uruhei, Puketoromiro, Tawa-a-matangi, Te Ahungapuke Oweka, Waitangirua ki te taha hauauru, te Rangaarangi, te raina o Whangaparaoa, Te Maahutu, te Kookomuka, Taumata-o-Te Awhengaio ka tika ki te raina o Raukumara ki te taha tonga, matukituki Tepohue, Orangiwhakaoma, Totaratutahi ka eke ki runga ki te raina o Tututohora Poraka ki te taha tonga, te Horo Kareararu, Tutu-a-Koro-kaikore, Pakihau, Taumata Turewa ka riini ano ki te taha hauauru o Tututohora.
13	Noa te Ranginui me etahi atu (8-440)	Tapatu	Timata i te Waihirere rere tonu i runga i te raina o Pukeamaru, Rimukopaki Te Pohatu-a-Hinetauria, Puketoromiro, Pohinua a Takimiku o nena tariki, te Wai Tahere a Hikamochoau, Tawa-Matangi, te Ahungapuke o Weka, Waitangitangirua, Te Angaanga Rangi o te raina o Whangaparaoa, Te Kookomuka, te Pupahi o te amo rakau, Te Kapua, te Pohue, Kopuapounamu matukituki, Tutae-o-Hinerupe, te raina o Tututohora rere tonu i runga o taua raina, te Horo a Ruapohutukia, makakariki, Kohukohuwai, Pakihau, ka tutuki ano ki te Waihirere ki te raina o Pukeamaru.
14	Noa te Ranginui me etahi atu (8-439)	Te Whetumatarau (or Tutu)	Pikoko te Ruaitainui te Waipae, te Raina o Tokata, Tupuni, nga Kaukehe, Te Kahika, te raina o Popatarata, te raina o Pukeamaru, te raina o Tututohora ka huri whaka-te-tonga te hau o te whaiti, Kopuapounamu, te raina o te Rauawa, te raina o Rangimarama Waitata, te raina o Pakihikura, te Kahika, te raina o Pariwhero, Tawahuamaria, te raina o te Harangiroa, te ngutuawa o Takapuabia, te Wai Koukou te ngutuawa o mangairoa ka tutuki ano ki Pikoko.
15	Iharaira Tupuna me Maora Tipuna (8-453)	Takatahu me Te Karaka	Timata i Pa-o-te-Whatu ka rere tonu i runga o taua hiwi ka tutuki atu ki te raina o ahirau haere tonu i runga o taua raina Taupiri Kohekohe matai Puku Teihana ka tae ki te Aukitac o wa Koreke ka huri i roto o taua wai haere tonu i roto o taua wai tae noa kite ngutuawa ka tutuki atu ki te raina o Pukeamaru ka hiiri ki te ra rere i roto o Karakatuwhero haere tonu i runga i te raina o Pukeamaru ki te ngutuawa o Takotoraorao ka tutuki ano ki te timatanga ki Pa-o-te-Whatu.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Mana.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga rohe.
16	H. Houkamau me etahi atu (8-445)	Wharekahika	Timata i Potikirua ka haere i runga i te raina ruri o Whangaparaoa tutuki ki te peeke i te Koko-muka i te Poraka o Raukumara ka huri ki te taha moana Tau-o-Rangiriri ka haere i runga o te Raina ruri o Pukeamaru te raina ruri o Tokata Poraka ki te Koau kahuri ki te kauauru omuruiti ki Waitarutu te raina Ruri o matakaoa Kapuaarangi te Whakatiariapawa te Awanni okarac ka tutuki ki Potikirua i te timatanga.
17	Mere Karaka Pualari me etahi atu (8-447)	Taupo	Timata i Taumata-ia-Hiko, Totara ka tae ki mangapapa, Upokotauri, Toinehomia, Toroa-tauhini, Paoneone, te Whakaumu-a-te-Ahimate te Pikinga i te ahi kokako, Whaitokarua, Taumata-o-Tamokai, nga Punarua, te Herenga-o-Kui ka rini ano ki Taumata-ia-Hiko.
18	Matuhi Parapara me etahi atu (8-448)	Tapatu	Kai te mapi e mau ana.
19	Waiheke Tureia me etahi atu (8-450)	Tapatu	Kai roto i te mapi e mau ana.
20	Waiheke Tureia me etahi atu (8-449)	Te Whetumatarau	Timata i te ngutuawa o Karakatuwhera wai kahu ki uta ka tae ki Tututohoroa Poraka ka huri ki te Hautonga ka rere i runga i te raina o Tututohora ka tae ki te Wai Kopuapoumamu wai ka huri ki te Marangai ka rere i roto o taua waka tae ki te wehenga o nga wai ka rere i roto o Awatere ka tae ki te ngutuawa ka huri ki te rato ka tutuki ano ki te ngutuawa Karakatu whero.
21	Iritana Kapa me etahi atu (8-452)	Te Rapa (wahi o Hahau 2)	Timata i Makirikiri, Turangarahui, Toropapa a te Ruatahi, Turangarahui ano, Te Hukitanopipi haere i roto i te wai pipi tae noa kite ngutuawa ka huri kite tonga o te Rapa te Awa Karokunu te raina o te Kawanatanga i runga i taua raina ki te Kohe - a - Tuturu, Te Umuponga, Pahi - o - Taumanahi, Te Angaanga, Te Wai-o-Mahurikiri ano ka haere i roto i te wai o Makirikiri tae noa kite timatanga.
21A	W. H. Potae me etahi atu (8-455)	Te Mawhai	Timata i te ngutuawa o te Wairoa ka rere i roto ka tae ki te Matanuhi Maracake, Tarangaroa, te Reretu ngarata, te Araihoiho Paparaoa, Kararaoa, Whakamaungarahiri te Hororoa ka tae ano ki te timatanga.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Mana.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TE RA TUUNGA O TE KOOTI.		
22	Hohepa Rairi me etahi atu (17-387)	Matahiia.
23	Hori Raerena (17-255)	Tawhiti 1B.
24	Maraea Korohina (17-31)	Akuaku Hauauru Nama 2.
25	Hakaraia te Hiakai me Peti Fairlie (16-229)	Tawhiti 1B.
26	Piripi te Awarau me etahi atu (16-224)	Waipiro Nama 2.
27	Kereopa Potaka me etahi atu (16-228)	Waipiro Nama 2G.
28	Ruira Travers (18-66)	Ngamoe Nama 1.
29	Heni Turirangi me etahi atu (18-48)	Pahitaua Nama 4.
30	Heneriata Whakaira (18-58)	Rahui C.
31	Amiria Huatahi (18-88)	Tikapa-a-Hinekoepka Nama 5.
32	Heneriata Whakairi (18-57)	Tokarua Nama 4.
33	Renata Pohatu me etahi atu (17-36)	Ahikouka Nama 1.
34	Manihera Waititi (15-112)	Kumi Nama 2.
35	Taratii Wharekura me etahi atu (15-80)	Manutahi Nama 2.
36	Amiria Huatahi me etahi atu (17-348)	Omaewa.
37	Te Irimana te Kawa (16-249)	Tikapa-a-Hinekoepka Nama 5
39	Manihera Waititi, Te Rere Paipa, Eria Taiapa, Takimoana, Hoani Retimana, Arapeta Taraoa, Haimona Waititi, Wiremu Kuke, Ti te Kawanga, me etahi atu (18-162)	Whangaparaoa Nama 1.
40	Manihera Waititi, Arapeta Taraoa, Te Rere Paipa, Eria Taiapa, Takimoana, Hoani Retimana, Haimona Waititi, Wiremu Kuki, Ti te Kawanga, me etahi atu (18-163)	Whangaparaoa Nama 2.
41	Hohaia Makarati (18-383)	Ohinepoutea.
42	Heni Morete me etahi atu (18-391)	Herupara 2D.
43	Rora Tupae, Warihi Huihui (18-397)	Te Herenga K.
44	Hone Haenga me etahi atu (18-412)	Rahui C.
45	P. Tuheke me etahi atu (18-417)	Tapuacroa 1A.
46	G. Travers me etahi atu (18-422)	Tapuacroa 1B.
47	Ruira Travers (18-428)	Ngamoe 3B.
48	Ruira Travers (18-427)	Ngamoe 4B.
49	Mihi Waihopi (18-425)	Matarau L.

KO TE KAHITI O NUI TIRENI.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
HE TONO HOU ENEI.		
50	Stanley Boyd (18-434)	Aruhemokopuna 5.
51	Te Raana Morete, Nepia Mahuika (18-519)	Ahikouka 1.
52	Te Raana Morete, Nepia Mahuika (18-520)	Ahikouka 2.
53	Tapita Tiereti me etahi atu (18-479)	Herenga 1B.
54	Keepa Wharekura me Hera Ngawati (18-464)	Manutahi 2.
55	Paora Wharepapa (18-463)	Ngamoe 2.
56	Riwai Puarakau (18-462)	Ohineakai.
57	Ruka Haenga me etahi atu (18-531)	Ohinepouta.
58	Rora Tupai (18-486)	Omaewa 1A.
59	Te Irimana te Kawa (18-487)	Omaewa 1B.
60	Te Irimana te Kawa me etahi atu (18-485)	Omaewa 2B.
61	Wi Apuai me Henare Apuai (18-483)	Rotokautuku 2A.
62	William Milner (18-476)	Rotokautuku 2A.
63	William Milner (18-514)	Rotokautuku 2B.
64	Keita Aupouri Mirina (18-511)	Rotokautuku 5B.
65	Pene Katene Mirina (18-512)	Rotokautuku 5D.
66	Horiana Materou (18-521)	Tawhiti 1B.
67	Waruhi Huihui, Timoti Paku (18-437)	Tikapaahinekopeka 4.
68	Harata Matini (18-471)	Tikapaahinekopeka 4.
69	Heni Pahau (18-481)	Waihoru.
70	Heni Pahau (18-482)	Waihuka.
71	Pene Heihi, Henare Mahuika (18-496)	Waiomatatini.
72	Pene Heihi (18-507)	Waiorongomai.
73	Rca Matehe (18-424)	Waipiro 1.
74	Riria te Wera (18-539)	Rotokautuku 2G.

HE TONO I RAHO I TE TEKIONA 78 O "TE TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1894," KIA KIMIHA TE HEA I ROTO I TE WHENUA E RIHO I TE KINGI.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
75	Minita mo nga Whenua (16-307)	Arataha Nama 1.
76	Minita mo nga Whenua (16-308)	Arataha Nama 3.
77	Minita mo nga Whenua (16-286)	Angaanga Nama 2 me 2A.
78	Minita mo nga Whenua (16-288)	Angaanga Nama 1 me 1A.
79	Minita mo nga Whenua (16-283)	Maraehara A me C.
80	Minita mo nga Whenua (16-317)	Parau Nama 2.
81	Minita mo nga Whenua (16-318)	Parau Nama 3.
82	Minita mo nga Whenua (16-302)	Pukekaahu Nama 1.
83	Minita mo nga Whenua (16-303)	Pukekaahu Nama 3.
84	Minita mo nga Whenua (16-285)	Pukemanuhiri.
85	Minita mo nga Whenua (16-251)	Pipitangi.
86	Minita mo nga Whenua (16-304)	Tutarawananga Nama 1.
87	Minita mo nga Whenua (16-305)	Tutarawananga Nama 2.
88	Minita mo nga Whenua (16-300)	Turitaka Nama 2.
89	Minita mo nga Whenua (16-301)	Turitaka.
90	Minita mo nga Whenua (16-312)	Wharau Nama 1.
91	Minita mo nga Whenua (16-313)	Wharau Nama 2.
92	Minita mo nga Whenua (16-314)	Wharau Nama 3.
93	Minita mo nga Whenua (16-315)	Whakarei Nama 1.
94	Minita mo nga Whenua (16-316)	Whakarei Nama 2.
95	Minita mo nga Whenua (16-290)	Whakaumu B.

TONO kia kimihia e te Kooti a kia whakataua hoki ko wai ma nga tangata no ratou tetahi kahui hipi e taka ana i runga i Tikapa-a-Hinekopeka Nama 5, 6, me 7, me etahi whenua ko te Teihana o aua hipi i rehitatia ai ko te Whakaumu; a kia kimihia kia whakataua hoki te tikanga o te hea o ia tangata ia tangata i roto i taua kahui hipi, a kia whakaotia e te Kooti nga take katoa e pa ana ki taua kahui hipi.

Nama.	Kai-tono.	Te take o kimihia ana.
96	Amiria Huatahi me Alfred Banks, kai tiaki mo nga riiwhi o Roka Pohe (4-128)	Ko wai ma nga tangata no ratou tetahi kahui hipi.

TONO KIA KIMIHA TE NUI O TE PAANGA O IA TANGATA O IA TANGATA.

Nama	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.		
97	Pene Heihi me Paratene Ngata (3-198)	Ahikouka Nama 1.
98	Pene Heihi me Paratene Ngata (3-199)	Ahikouka Nama 2.
99	Whaaka Parakau me etahi atu (4-110)	Whangaparaoa 1 me 2.
HE TONO HOU ENEI.		
100	Ani Kane Roki me Enoka Rukuata (4-396)	Omaika 1A, 1B me 2.
101	Ani Kane Roki me Enoka Rukuata (4-305)	Pariwhero D. B. C.
102	A. T. Ngata me etahi atu	Ahirau 2.
103	Wiremu Pohika me etahi atu (4-233)	Waiomatatini.
104	Manihera Waititi me Arapeta Taorao (4-225)	Whangaparaoa 1.
105	Manihera Waititi me Arapeta Taorao (4-226)	Whangaparaoa 2.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

HE TONO KIA WHAKATOPUTIA I RARO I NGĀ TIKANGA O NGĀ TEKIONA 122, 123, ME 124, O "TE TURE KOOTI WHENUA MAORI, 1894," NGĀ TANGATA NO RATOU TE WHENUA E WHAKAHUATIA ANA I RARO IHO NEI, KIA NOHO RATOU HEI KAPOHEITANA, A KIA WHAKATURIA HOKI HE KOMITI MO TAUA WHENUA.

Nama	Te ingoa o te Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Nga eka.	Takiwa.
106	Tuta Nihoniho me etahi atu (4/179) ..	Whakamarutuna 1 ..	300 eka ..	Waiapu.
107	Iharaira Parapara me etahi atu (4/207) ..	Pakihikura 1 ..	740 eka ..	Waiapu.
108	Paratene Waiti me etahi atu (4/273) ..	Ahiateatua B ..	960 eka ..	Waiapu.
109	Honeri Tawhena me etahi atu (4/280) ..	Hauanu B ..	270 eka ..	Waiapu.
110	Arihia Tamati me etahi atu (4/265) ..	Makarika A.. ..	67 eka ..	Waiapu.
111	Rawiri Waikare me etahi atu (4/266) ..	Makarika F ..	30 eka ..	Waiapu.
112	Hati Taitua me etahi atu (4/267) ..	Makarika G ..	66 eka ..	Waiapu.
113	Mokena Horua me etahi atu (4/268) ..	Makarika H ..	145 eka ..	Waiapu.
114	Piripi Hiroki me etahi atu (4/269) ..	Makarika J.. ..	40 eka ..	Waiapu.
115	Hori P. Watene me etahi atu (4/270) ..	Makarika K ..	60 eka ..	Waiapu.
116	Hori Tuhere me etahi atu (4/271) ..	Makarika L ..	31 eka ..	Waiapu.
117	Riria Ngatai me etahi atu (4/272) ..	Makarika M ..	288 eka ..	Waiapu.
118	Apirana Ngata me etahi atu (4/264)..	Orua 5c ..	1,552 eka ..	Waiapu.

TONO I TUKUA MAI E TE TUMUAKI KIA UIUIA.

Nama.	Te ingoa o te whenua.	Te ahua o te uiuinga.
119	Waipiro Nama 1 me etahi atu poraka ..	He tono i raro i Tekiona 39 na Hoera Potaka kia uiuia te whakataunga i whakaturia ai nga kai-riiwhi o Hare Potaka i te 9 o nga ra o Oketopa, 1903.
120	Herupara (4-308) ..	He tono i raro i Tekiona 39 na Henare Peti kia uiuia te mahuetanga o tona ingoa ki waho o te taitara.
121	Tapuaeroa 1B me etahi atu poraka (4-216) ..	He tono i raro i Tekiona 39 na Heni Hautao Parata ki a whakataika nga ota whakatu kai-riiwhi ki a Ani Kabutawhiti.
122	Makarika (4-253) ..	Kia uiuia mehemea kotahi tonu te tangata nona enei ingoa e rua a Hanara te Whio me Hanara Tangiwaha.

HE TONO KIA KIMIHA NGĀ MONI HEI UTU MO NGĀ WHENUA I MAURIA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	I tangohia te whenua hei aha.
123	Minister for Tourist and Health Resorts (4-205)	Aorangiwai 1A, 100 eka, Takiwa Ruuri o Mata	Hei rahui ngahere, awa, maunga, me era atu mea hei mataki-takinga na te konohi i tangohia i raro o nga tikanga o "Te Ture Tiaki i nga Ngahere, Awa Maunga, me era atu mea hei Matakitakinga, Mate Kanohi, 1903."
124	Secretary Waiapu County Council (4-248)	Mangahauini 1 (totohi wahi)	Hei taunga hei tuunga whare mo nga mea u mai.
125	Secretary Waiapu Hospital and Charitable Aid Board (4-235)	Taone Maori o te Puia (he tekihana)	Hei tuunga hohipera mo te katoa.

TONO WHAKAMANANGA WIRA A KIA UIUIA HOKI I RARO O TEKIONA 46.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te tangata kua mate nana te wiira.
126	A. T. Ngata me Aperahama Tataikoko (4-255) ..	Ruka Aratapu.
127	Henerieta te Makarini Puhata (4-315) ..	Eparaima te Uruika.

TONO KIA WHAKAATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te ingoa o te tangata e mana kore ana.
128	John McGhee me Matire Pakiua (4/254) ..	Totaranui 2 me 6, Obineakai, Waipiro, Makarika, Whakaangi-angi me Ahiateatua	John McGhee, James McGhee, Robert McGhee, me Ema McGhee.
129	Heni Tiarete (4/285) ..	Arataba 2 ..	Heni Tiareti.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI MO NGĀ TAONGA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te tangata kua mate
130	Henare Peti (4-221) ..	Hirini Pahau.
131	Pera Ruha (4-321) ..	Ngamane Tamatamarangi.
132	Retimana Parata (4-329) ..	Rutene Pihuka.
133	M. Rapana te Kabuterangi (4-332) ..	Mere Karaka te Rerehorua.
134	Hekiera Whenua (4-333) ..	Te Marewa Tipuna.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI Nga PAANGA WHENUA.

1	2	3	4	5	6
135	Homi Wakarara (37-92)..	..	..	Waiorongomai ..	Ani Patene Paihia.
136	Homi Wakarara (37-93)..	..	..	Ohinepoutea ..	Ani Patene Paihia.
137	Hori Mahue (38-96)	..	..	Mautotara 2..	Ema Ihikeepa.
138	Hori Mahue (38-97)	..	..	Pakihikura 4 ..	Ema Ihikeepa.
139	Ruka Haenga (37-70) ..	..	..	Rahui B2 ..	Eru Karaka.
140	Manihera Waititi (37-80)	..	..	Whangaparaoa 2 ..	Haimona Waititi.
141	Manihera Waititi (37-80)	..	..	Whangaparaoa 1 ..	Haimona Waititi.
142	Manihera Waititi (37-80)	..	..	Waikura ..	Haimona Waititi.
143	A. Tamihere (37-63) ..	..	..	Waitangi 1 ..	Hakoha Ingoakore.
144	Ketekete Tuauki (38-38)	..	..	Ahioteatua ..	Hamiora Tuauki ara Te Karehe.
145	Wiremu Pokiha (37-93)	..	..	Pahiataua ..	Hanara Tirarua.
146	Wiremu Pokiha (37-94)	..	..	Orua ..	Hanara Tirarua.
147	Wiremu Pokiha (37-94)	..	..	Akuaku Rawhiti ..	Hanara Tirarua.
148	Wiremu Pokiha (37-94)	..	..	Akuaku Rato ..	Hanara Tirarua.
149	Hori Mahue (38-96) ..	..	..	Pakihikura ..	Hani Tuhera.
150	Hori Mahue (38-95) ..	..	..	Mautotara 2 ..	Hani Tuhera.
151	Meri Whariki (37-20) ..	..	..	Ahiateatua ..	Harawira Hikurangi.
152	Hoani Rangi (37-48) ..	..	..	Whakaumu B ..	Harawira Whanautaua.
153	Hori Mahue (38-97) ..	..	..	Pakihikura 2 ..	Hare Paihia.
154	Hori Mahue (38-98) ..	..	..	Pakihikura 4 ..	Hare Marupo.
155	Mereana Tairua (38-54)	..	..	Paritutata ..	Hariata Teera.
156	Honare Paringatai (37-98)	..	..	Taumataotewhatiu ..	Hemi Mokoera.
157	Honare Paringatai (37-98)	..	..	Whangaparaoa ..	Hemi Mokoera.
158	Honare Paringatai (37-99)	..	..	Herenga ..	memi Mokoera.
159	Honare Paringatai (37-99)	..	..	Herupara ..	Hemi Mokoera.
160	Hone Ngatoto (38-44) ..	..	..	Turitaka ..	Hemi Paroa.
161	Mere Kingi Paraone (37-129)	..	..	Pohautea ..	Hemi Rapapu.
162	Honare Mahuika (37-106)	..	..	Tokata ..	Honare te Rohaparae.
163	Hakopa Tipaata (39-12)	..	..	Mangahauini 1, 7, me 11	Heni Teene.
164	Renata Tihore (38-44) ..	..	..	Mautotara 2..	Hepora Tihore.
165	Renata Tihore (38-44) ..	..	..	Omaika 2 ..	Hepora Tihore.
166	Renata Tihore (38-45) ..	..	..	Taumataomanu ..	Hepora Tihore.
167	Renata Tihore (38-48) ..	..	..	Tapuaeroa 1A ..	Hepora Tihore.
168	Renata Tihore (38-49) ..	..	..	Ngamoe ..	Hepora Tihore.
169	Iritana Powhairangi (37-112)	..	..	Ngawhakatutu ..	Heremia Turauta.
170	Paiura Tuheke (38-17) ..	..	..	Manutahi ..	Heremia Turauta.
171	Paiura Tuheke (38-17) ..	..	..	Ngawhakatutu ..	Heremia Turauta.
172	Paiura Tuheke (38-17) ..	..	..	Tapuaeroa 1B ..	Heremia Turauta.
173	Paiura Tuheke (38-18) ..	..	..	Tokaroa ..	Heremia Turauta.
174	Paiura Tuheke (38-18) ..	..	..	Mangaroa ..	Heremia Turauta.
175	Hori Mahue ..	..	..	Pakihikura 3 ..	Hoani te Aute.
176	Pene Heihi (38-86) ..	..	..	Ahikouka 2 ..	Hohepa Whitirua.
177	Pene Heihi (38-86) ..	..	..	Wairoa ..	Hohepa Whitirua.
178	Renata Haerewa (35-117)	..	..	Mangahauini ..	Hori Taranga.
179	Renata Haerewa (35-118)	..	..	Waipiro Nama 1 ..	Hori Taranga.
180	W. H. Potae (38-126) ..	..	..	Mangahauini 7 ..	Hori Taranga.
181	Hirini Tuahine (37-84) ..	..	..	Waipiro 1 ..	Hori Taranga.
182	W. H. Potae (38-126) ..	..	..	Waipiro 1 ..	Hori Taranga ara Te Awarau.
183	Kake Taare (38-91) ..	..	..	Arataha ..	Te Hukatai Makoare.
184	Mereana Tairua (38-54)	..	..	Paritutata ..	Hura Morehu.
185	Honare Mahuika (39-1)	..	..	Taumataomanu 2A ..	Te Iwingaro Poi
186	Hori Mahue (38-98) ..	..	..	Pakihikura 4 ..	Makere Arahi.
187	Mereana Tairua (38-35)	..	..	Paritutata ..	Makere Teera.
188	Tuhere Tautuhi (37-86)	..	..	Pouturu ..	Maraki Tautuhi.
189	Himiona Rire (37-10) ..	..	..	Kainanga ..	Maraea Taitua ara Komako.
190	Himiona Rire (37-11) ..	..	..	Rotokantuku ..	Maraea Taitua ara Komako.
191	Riwi te Aopare (38-5) ..	..	..	Paracroa ..	Matiu Kahawai.
192	Riwi te Aopare (38-5) ..	..	..	Ohineakai ..	Matiu Kahawai.
193	Riwi te Aopare (38-6) ..	..	..	Akuaku East 3, West 4 ..	Matiu Kahawai.
194	Hori Mahue (38-96)	..	..	Mautotara 2..	Mereana Ngaika
195	Honare Mahuika (38-143)	..	..	Taumataomanu 2A ..	Mereana Parihi.
196	Pine Tuhaka (37-67) ..	..	..	Waitangi 1 ..	Mere Karaka Takiari.
197	Hori Mahue (38-96) ..	..	..	Pakihikura 4 ..	Mere Ngaika.
198	Renata Tihore (39-18) ..	..	..	Matakaoa ..	Mere Tiraiwi ara Pokia.
199	Renata Tihore (39-19) ..	..	..	Tapuaeroa 1A ..	Mere Tiraiwi ara Pokia.
200	Renata Tihore (39-19) ..	..	..	Ngamoe ..	Mere Tiraiwi ara Pokia.
201	Renata Tihore (39-19) ..	..	..	Omaika 2 ..	Mere Tiraiwi ara Pokia.
202	Ruka Haenga (37-69) ..	..	..	Waiorongomai ..	Miriama Waikato.
203	Himione Rire (36-10) ..	..	..	Kainanga ..	Nihipora Mariu Komako.
204	Himione Rire (37-10) ..	..	..	Rotokoutuku ..	Nihipora Mariu Komako.
205	Ruka Haenga (37-69) ..	..	..	Manutahi 2 ..	Nohotu Rakapa.
206	Hori Mahue (38-97) ..	..	..	Pakihakura 4 ..	Pehimana Marupo
207	Paora Tootoro (37-113)	..	..	Ahikouka 1 ..	Pehimana Tootoro
208	Paora Tootoro (37-113)	..	..	Ahirau ..	Pehimana Tootoro.
209	Paora Tootoro (37-113)	..	..	Turitaka ..	Pehimana Tootoro.
210	Paora Tootoro (37-114)	..	..	Harongaatekaahu ..	Pehimana Tootoro.
211	Paora Tootoro (37-114)	..	..	Waiomatatani ..	Pehimana Tootoro.
212	Paora Tootoro (37-114)	..	..	Herenga ..	Pehimana Tootoro.
213	Wingara Houkamanu (37-79)	..	..	Hauturu ..	Petera Houkaman.
214	A. Tamihere (37-63) ..	..	..	Waitangi 1 ..	Pine Ingoakore.
215	J. H. O'Donnell (38-37)..	..	..	Waipiro 2F ..	Piripi Hemoata.
216	Hakopa Tipaata (39-12)	..	..	Mangahauini 7 me 11	Piripi Rokii
217	Wiremu Pokiha (37-64) ..	..	..	Ahiateatua 2 ..	Rahera Ronaki.

HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI Nga PAANGA WHENUA.

Mana.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata kua mate.
218	Tii Paenga (37-64)	Ahikouka	Rahera te Oneroa.
219	Tii Paenga (37-64)	Waipiro 5	Rahera te Oneroa.
220	Tii Paenga (37-65)	Harongaotekahu	Rahera te Oneroa.
221	Tii Paenga (37-65)	Papatarata	Rahera te Oneroa.
222	Tii Paenga (37-65)	Mangotawhito	Rahera te Oneroa.
223	Hamiara Akena (37-68)	Omaewa 2	Raiha te Herewaka.
224	Wiki Taingahue (38-60)	Arataha 2	Ripeka Waikuta.
225	Mereana Tairua (38-55)	Paritūtata	Roena Waiohenga.
226	Kake Taare (37-43)	Ahikouka 1	Ruka Aratapu.
227	Kake Taare (37-43)	Rotokautuku	Ruka Aratapu.
228	Mita Haane (37-71)	Huiarua	Ruka Aratapu.
229	Harata Ngatote (38-20)	Rotokautuku	Ruka Aratapu.
230	Harata Ngatote (38-20)	Waitekaha	Ruka Aratapu.
231	Harata Ngatote (38-21)	Mangaroa	Ruka Aratapu.
232	Harata Ngatote (38-21)	Te Herenga	Ruka Aratapu.
233	Harata Ngatote (38-21)	Whakaangiangi	Ruka Aratapu.
234	Harata Ngatote (38-22)	Kuratau	Ruka te Aratapu.
235	Harata Ngatote (38-22)	Ahikouka 1	Ruka te Aratapu.
236	Harata Ngatote (38-22)	Wairoa	Ruka te Aratapu.
237	Paratene Ngata (39-17)	Pukekaahu	Tamati te Aokahu.
238	Hori Mahue (38-98)	Pakihikura 4	Tarati Puha.
239	Hoani Rangi	Whakaumu	Tautaru Rangi.
240	Naharata te Hui (37-24)	Tawhiti 2	Tiripa Poi.
241	Hoani Rangi (37-48)	Maraehara	Watene Rangi.
242	Waaka Tuteranginoti (37-99)	Whangaparaoa 1	Wiremu Ropi.
243	Waaka Tuteranginoti (37-100)	Whangaparaoa 2	Wiremu Ropi.
244	Riwia te Aopare (37-17)	Ohineakai	Wi te Kira.
245	Riwia te Aopare (38-7)	Pahitaua	Wi te Kira.
246	Riwia te Aopare (38-8)	Akuaku East me West	Wira te Kira.
247	Riwia te Aopare (38-8)	Whakamarutuna	Wira te Kira.

HE TONO HOU TENEL.

248	Herewini te Hau (39-45)	Paparoa 1	Te Ahiwera te Hau.
249	Renata Tihore (39-23)	Mautotara 2	Eparaima Taukore.
250	A. Tamihore (39-70)	Tapuaeroa 1B	Erana Haruru.
251	Tamati te Wehi	Ahiateatua	Erana te Ngara (Pohoiwi).
252	Tamati te Wehi (39-33)	Rotokautuku 6	Erana te Ngara.
253	Renata Tihore (39-24)	Mautotara 2	Erene Pereto.
254	Wiremu K. Hauraki (39-34)	Omaika	Kru Hauraki.
255	A. Tamihore (39-70)	Tapuaeroa 1A	Hakuwai Petiha.
256	Herewini te Hau (39-45)	Paparoa 1	Hana Turaiwi.
257	Wiremu Pokiha (5-47)	Harataunga East	Hanara Tirāua.
258	Noa te Ranginui (39-31)	Omaika 1B	Hare Paraone.
259	Anaru Tauwati (39-46)	Mangahauini 7	Hare Tauwati.
260	A. Tamihore (39-70)	Tapuaeroa 1A	Hemi Tatare.
261	Hera Heni (39-70)	Tapuaeroa 1A	Hemi Turi.
262	Hera Heni (39-70)	Tapuaeroa 1B	Hemi Turi.
263	Mangaone Pewhairangi (39-58)	Waipiro 3 me 4	Henare Nawaia.
264	Horomona te Opaipa (39-72)	Tapuaeroa 1B	Heni Haere.
265	Potene Tuhiwai (39-62)	Tapuaeroa 1B2	Heni Torori.
266	A. Tamihore (39-72)	Tapuaeroa 1B	Heni Torori.
267	Pene Heihi (39-71)	Tapuaeroa 1B	Hera Heihi.
268	Te Raana Morete (39-68)	Rotokautuku 2	Hera Heihi.
269	Te Raana Morete (39-69)	Ahikouka 1	Hera Heihi.
270	Rawiri Katia (39-71)	Tapuaeroa 1B	Hera Katia.
271	Noa te Ranginui (39-30)	Omaika 1B	Hera Manahae.
272	Renata Tihore (39-23)	Mautotara 2	Hera Manawa.
273	Piripi Waipapa (39-71)	Tapuaeroa 1B	Hera Waipapa.
274	Wirihana Tatae (39-42)	Rotokautuku 2P	Heremaia Tatae.
275	A. Tamihore (39-69)	Tapuaeroa 1A	Hoana Hinecuta.
276	Pene Heihi (39-56)	Reporua 1 me 2	Hohepa Whitirua.
277	Tamati te Wehi (39-32)	Rotokautuku 2P	Hone te Wehi.
278	Tamati te Wehi (39-32)	Rahui G me C	Hone te Wehi.
279	Tamati te Wehi (39-34)	Matarau 5	Hone te Wehi.
280	Te Raana Morete (39-69)	Ahikouka 1	Hoone Heihi.
281	Mangaone Pewhairangi (39-58)	Waipiro 3 me 4	Ihakara Taunaha.
282	Ratimira te Puni (39-72)	Tapuaeroa 1A	Ihau Pawa (Te Puni).
283	Ratimira te Puni (39-72)	Tapuaeroa 1B	Ihau Pawa (Te Puni).
284	Anaru Tauwati (39-46)	Mangahauini 7	Karauria Tauwati.
285	Renata Tihore (39-24)	Mautotara 2	Kareti Pariohe.
286	W. R. Kerehi (39-73)	Tapuaeroa 1A	Kerehi Waiariki.
287	Harai Taukirangi (39-51)	Waipiro 3	Kewene Tamekotore.
288	Noa te Ranginui (39-31)	Omaika 1B	Makere Roki.
289	Hera Ngawati (39-71)	Tapuaeroa 1B	Makere Takawhenua.
290	Hera Ngamu (39-73)	Tapuaeroa 1A	Makoare Kuku.
291	Noa te Ranginui (39-31)	Omaika 1B	Maraea Kaku.
292	Peturo Awatere (39-73)	Tapuaeroa 1A	Maraea Pohatu.
293	A. Tamihore (39-74)	Waitangi 1	Mere Karaka Rakerako.
294	Mokena Romio (39-47)	Paekawa	Mere Karaka Tiratapu.
295	Renata Tihore (39-23)	Mautotara 2	Mere Koakoa.
296	Pene Heihi (39-57)	Ahikouka 2	Mere Patuwakairi.
297	Pene Heihi (39-57)	Wairoa 1	Mere Patuwakairi.
298	Pene Heihi (39-56)	Kuratau 1 me 2	Mere Kuratau.

KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

TONO WHAKATU KAI RIUWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nema.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata kua mate.
299	Pene Heihi (39-56)	Reporua 1 me 2	Mere Patuwahakairi.
300	Mihi Kotukutuku (39-74)	Tapuaeroa 1B	Mihi Kiki.
301	Mere Tupou (39-56)	Rahui B2, C me D	Miriama.
302	Waihuka Kaiwai (39-75)	Rangikohua 1 me 2	Mokena Kohere.
303	Mere Tupou (39-55)	Rahui B2	Mokena Mauhana.
304	Mere Tupou (39-55)	Manutahi 2	Mokena Mauhana.
305	Mere Tupou (39-55)	Waitekaha 4 me 5	Mokena Mauhana.
306	Mere Tupou (39-55)	Tapuaeroa 2B	Mokena Mauhana.
307	Mere Tupou (39-54)	Tokaroa 2	Mokena Mauhana.
308	Mere Tupou (39-54)	Ngawhakatutu	Mokena Mauhana.
309	Mere Tupou (39-54)	Rotokautuku	Mokena Mauhana.
310	Mere Tupou (39-54)	Wairongomai	Mokena Mauhana.
311	Mere Tupou (39-53)	Rahui C	Mokena Mauhana.
312	Mere Tupou (39-53)	Rahui D	Mokena Mauhana.
313	Mere Tupou (39-53)	Ohinepoutea	Mokena Mauhana.
314	Rawiri Waikare (39-34)	Matahiia	Ngaere Mutu.
315	Pera Ruha (39-35)	Te Kumi 2	Ngamane Tamatamaarangi.
316	Pera Ruha (39-35)	Whangaparaoa 1 me 2	Ngamane Tamatamaarangi.
317	Rauhui Tawhiwhi (39-74)	Tapuaeroa 1B	Niha Tawhiwhi.
318	Renata Tihore (39-23)	Mautotara 2	Nina Henihana.
319	Renata Tihore (39-22)	Mautotara 2	Omiraka Parapara.
320	Noa te Ranginui (39-30)	Omaika 1B	Paea te Wera.
321	Heni Kanoa (39-61)	Mangahauini 1	Paora Tinirau.
322	Heni Kanoa (39-60)	Waipiro 1, 2, 3, 4, me 5	Paora Tinirau.
323	Heni Kanoa (39-60)	Kaupeka-a-Haumia	Paora Tinirau.
324	Heni Kanoa (39-60)	Ohineakai	Paora Tinirau.
325	Heni Kanoa (39-60)	Tawhiti 1	Paora Tinirau.
326	Heni Kanoa (39-59)	Rangikohua 4	Paora Tinirau.
327	Anaru Tauwati (39-45)	Mangahauini 7	Petaora.
328	Pine Ngawaea (39-46)	Mangahauini	Pota Teene.
329	Hakopa Haerewa (39-69)	Tapuaeroa 1A	Pita Tamatatahi
330	Ane Pawhara (39-61)	Mangahanini 7 me 10	Poo Pawhara.
331	Ane Pawhara (39-62)	Mangahauini 7 me 10	Kari Pawhara, te.
332	Retimana Parata (39-65)	Ohineakai	Ratimira Parata.
333	Wiremu K. Hauraki (39-35)	Ngawhakatutu	Renata Hauraki.
334	Rawiri Waikare (39-34)	Taoroa 2D2	Renata Rangipiaa.
335	Harai Taukirangi (39-51)	Rangikohua 4	Retimana Hurumanu, te.
336	Harai Taukirangi (39-51)	Hauanu B	Retimana Hurumanu, te.
337	Harai Taukirangi (39-51)	Ohineakai	Retimana Hurumanu, te.
338	Harai Taukirangi (39-52)	Mangahauini	Retimana Hurumanu, te.
339	Harai Taukirangi (39-52)	Waipiro 6 (Te Pua)	Retimana Hurumanu, te.
340	Wirihana Tatao (39-42)	Rotokautuku 2F	Rina Katua (Tatae).
341	Hera Ngamu (39-73)	Tapuaeroa 1A	Rina Matekino.
342	Wi Apuwai me Henare Apuwai (39-63)	Manutahi 2	Rina Ruku.
343	Wi Apuwai me Henare Apuwai (39-63)	Rotokautuku 2B	Rina Ruku.
344	Wi Apuwai me Henare Apuwai (39-63)	Ngawhakatutu 3	Rina Ruku.
345	Tamati te Wehi (39-33)	Manutahi 2	Rina te Wehi.
346	Tamati te Wehi (39-33)	Ngawhakatutu	Rina te Wehi.
347	Wirihana Tatae (39-41)	Rotokautuku 2F	Ripeka Patutahi.
348	Noa te Ranginui (39-30)	Omaika 1B	Rota Huna.
349	Paratene Kamura (39-41)	Matahiia	Ruta Kaipara.
350	Renata Tihore (39-32)	Oruatataka	Rutu Tawhena.
351	Tuta Ngarimu (39-22)	Rangikohua 6	Timo Paiwaka.
352	Tuta Ngarimu (39-22)	Whareponga	Timo Piwaka.
353	Renata Tihore (39-22)	Oruataiaka	Tuhaka Takaroki.
354	Eruera Pirita (39-75)	Totaranui 5	Turuhira Pirita.
355	Noa te Ranginui (39-31)	Omaika 1B	Wakena Tawhena.
356	Wirihana Tatae (39-63)	Rotokautuku F	Watarawi Akuhata.
357	Wirihana Tatae (39-42)	Ahikouka 2	Watarawi Akuhata.
358	Heni Wakarara (39-74)	Tapuaeroa 1B	Wi Haereroa.
359	Noa te Ranginui (39-30)	Omaika 1B	Wi Pahuru.

KOOTI WHAKAWA TUARUA KI ROTORUA A TE 12 O NGA RA O PEPUERE, 1907.

Tari Kooti Whenua Maori, Akarana.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whakawa Tuarua ki Rotorua a te 12 o nga ra o Pepuere, 1907, ki te uiui ki te whakatau hoki i nga tono whakawa tuarua mo te whakataunga a te Kooti Whenua Maori e mau nei te whakaaturanga i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana ki aua tono me haere ki reira a taua ra.

I tuhia i tenei te 4 o nga ra o Hanuere, 1907.

Na A. H. HORANA, Kai-Rehita.

[Akarana, 1907-1.]

KUPU APITI.

NGA PIIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Whakataunga e tonoa nei kia whakawakia tuaruatia.

NGA PIIRA MO TE TAKIWA O ROTORUA.

1	Tauhu Kingi (297-7, 2/123)	Haumingi	He whakataunga, i puta i te 5 o nga ra o Hepetema, 1906, mo te whakawakanga o nga take panga ki taua whenua.
2	Hataraka Manuhua Poihipi (67-97, 2/123)	Te Taheke	He whakataunga, i puta i te 7 o nga ra o Hurae, 1906, i wehewehea ai taua whenua.
3	Te Morehu te Kirikau me etahi atu (297-5, 2/123)	Haumingi	He whakataunga, i puta i te 5 o nga ra o Hepetema, 1906, mo te whakawakanga o nga take panga ki taua whenua.
4	Hone Ratima me etahi atu (297-8, 2/124)	Haumingi	He whakataunga, i puta i te 5 o nga ra o Hepetema, 1906, mo te whakawakanga o nga take panga ki taua whenua.
5	Rotorua Hororiri me etahi atu (106-38, 2/134)	Okoheriki Nama 2	He whakataunga, i puta i te 8 o nga ra o Oketopa, 1906, mo te Ota kairiwhi ki nga hea o Ngatangi Ngatangi Taiporu kua mate, i tenei poraka.
6	Matuha Enoka me etahi atu (207-28, 2/131)	Okahu (Whakapoungakau) B, Whakapoungakau Nama 2, Tikitere (Whakapoungakau Nama 2B), Te Takapou (Whakapounga Nama 4), Whakapounga Nama 5B	He whakataunga, i puta i te 11 o nga ra o Akuhata me te 11 o nga ra o Hepetema, 1906, mo te whakatu kai-riwhi mo Heni Marupo te Kiri, kua mate.
7	Ngawaiata Mamae me etahi atu (372R, 2/122)	..	He whakataunga, i puta i te 25 o nga ra o Hurae, 1906, mo te ota o nga taonga o Karangitamaiki.

HE PIIRA MO TE TAKIWA O WHAKATANE.

8	H. Wetini, H. Awa, me M. Patikura (362-2, 2/95)	Mata, Rota 100 (Omarupotiki)	He whakataunga, i puta i te 25 o nga ra o Akuhata, 1905, i whakaturia ai nga kai-riwhi mo te paanga o Moihitamaiki.

NGA PIIRA MO TE TAKIWA O OPOTIKI.

HE PIIRA I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.

9	Merihia Haoriri, Mu te Hura, Hoeroa Horokai, Tiopira Mata-tohi, Rimaha te Pahau, me Te-wini Akuhata (269-30, 3/49)	Hiiwarau	He whakataunga, i puta i te 22 o nga ra o Maehe, 1904, i wehewehea ai taua whenua.

HE PIIRA HOU ENEI.

10	Ngarama Taiuru (862-23, 2/122)	Kopuarangi No. 1 West	He whakataunga, i puta i te 29 o nga ra o Akuhata, 1906, i whakaturia ai ko Akuhata Takatua hei kai-tiaki mo Tautawa Tiaho (m. 4 years), he kai-riwhi no Tiaho Taiuru i taua whenua.

NGA PIIRA MO TE TAKIWA O TAUPO.

11	Rameka Henare, Hoera Watene, Whetu Henare, Topine te Hone, Tiripa Rawiri, Ihaha Rawiri, Manuka Rawiri, Pato Tipine, me etahi atu (34-68, 2/39)	Tahorakuri Nama 5	He whakataunga, i puta i te 25 o nga ra o Hune, 1903, i wehewehea ai taua whenua.
12	Te Heuheu Tukino, Reupena Taiamai, Te Mari Matuahu, Patena Hokopakake, Tohirakura te Takinga, Turangapito Taupoki, Mariu Kerehi, Te Waaka Tamaira, Te Hanairo te Aue, Kahotea Heuheu, Patatai te Hanairo, Teoti Mihiterina, Hori Tamaiwhana, Wi Tahana Pakau, Ngahua Taranui, me Te Tahuri Hohepa (39-110, 2/64)	Taurewa Nama 4	He whakataunga, i puta i te 17 o nga ra o Tibema, 1904, i wehewehea ai taua whenua.

NGA PIIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Whakataunga e tonoa nei kia whakawakia tuaruatia.
13	Turangapito Raupoki, Tohiraukura te Takiwa, me Waihakeke Marotoa (39-111, 2/69)	Taurewa Nama 4 ..	He whakataunga, i puta i te 17 o nga ra o Tihema, 1904, i wehewehea ai taua whenua.
14	Werohia te Hiko (237-47, 2/70) ..	Pouakani B Nama 6c, Pouakani B Nama 9b, Pouakani B Nama 5	He whakataunga, i puta i te 8 o nga ra o Aperira, 1905, i whakaturia ai nga kai-riiwhi mo te paanga o Te Rangikataua ki aua whenua.
15	Nguba Huirama (mo nga tamariki a Keita Rangikataua), Kapu te Kohika, Rota Rangikataua, Wiripine Tuhiriwai, me Waho te Tini (237-50, 2/85)	Pouakani B Nama 6b ..	He whakataunga, i puta i te 5 o nga ra o Hepetema, 1905, i wehewehea ai taua whenua.
16	Hinekiri Patupo me Te Aonui Hoariri (237-57, 2/90)	Pouakani B Nama 6b ..	He whakataunga, i puta i te 5 o nga ra o Hepetema, 1905, i wehewehea ai taua whenua.
17	Miriana te Tapuke, Areta Nepia, Nepia Matenga, Hono Hohepa, Te Wetini Paora, Kapa Matene, Paora Parata, Pakaroa Hohepa, Tuihana Paora, Kinita Paora, me Ngakuru Matone (34-95, 2/96)	Tahorakuri Nama 8 ..	He whakataunga, i puta i te 30 o nga ra o Noema, 1905, i wehewehea ai taua whenua.
18	Hipirini te Whetu (36-77, 2/107)	Te Tauri Nama 3a ..	He whakataunga, i puta i te 11 o nga ra o Moi, 1905, i whakataua ai taua whenua ki te Karauna, hei utu mo nga moni ruuri.
		Tutukau East me West ..	He whakataunga na te Tumuaki Kaiwhakawa, i puta i te 2 o nga ra o Oketopa, 1905, i whakatikatikaia ai te rohe i waonganui i aua whenua.
19	Rangikowaea Pareohi, Pani Parerohi (278-2, 2/109)	Okahukura Nama 8m Nama 2	He whakataunga na te Tumuaki Kai-whakawa, i puta i te 20 o nga ra o Tihema, 1905, i whakakorea ai tetahi tonu i raro i te tekiona 39 o "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1894."
20	Kiniapa te Hanairo, Pataitai te Hanairo, me etahi atu (278-3, 2/109)	Okahukura Nama 8m Nama 2	He whakataunga na te Tumuaki Kai-whakawa, i puta i te 20 o nga ra o Tihema, 1905, i whakakorea ai tetahi tonu i raro i te tekiona 39 o "Te Ture Kooti whenua Maori, 1894."
21	Te Ruwai Watene Mareti, Maui Mareti, Rangiriri Mareti, me Raporiwa Mareti (46-74, 2/121)	Rangatira Nama 8a ..	He whakataunga, i puta i te 11 o nga ra o Aperira, 1906, i wehewehea ai taua whenua.
22	Pitiroi Mohi, Tua Mohi, Te Rauoti Natua, me Te Uruto Paretihi (46-78, 2/121)	Rangatira Nama 8a ..	He whakataunga, i puta i te 11 o nga ra o Aperira, 1906, i wehewehea ai taua whenua.
23	Te Popoki te Kurupae (46-75, 2/121)	Rangatira Nama 8a ..	He whakataunga, i puta i te 11 o nga ra o Aperira, 1906, i wehewehea ai taua whenua.

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whakahaere Whenua Maori o te Takiwa o Tai-Rawhiti.

Kihipane, 5 o Hanuere, 1907.

HE panuitanga tenei kia mahiotia ai ko nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tuhia i raro nei, ka uiuia a te huinga o te Poari Whakahaere Whenua Maori o te Takiwa o Tai-Rawhiti ki Kihipane a te Mane, te 4 o nga ra o Pepuere, 1907, a muri tata atu ranei ina watea i etahi atu o ona raruraru.

Na T. W. PORTER, Tumuaki.

KUPU APITI.

HE TONO KIA WHAKAAETIA NGA RIHI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Kai-tuku Rihi.
T. 1907-1	Blair raua ko Sainsbury (roia mo Arawhita Pohatu raua ko Ihaka Ngarangioue)	Puninga Nama 12 ..	Hamahona Ngarangioue me etahi atu.
T. 1907-3	Nolan raua ko Skeet (roia mo Donald McDonald)	Kopaatuaki Nama 2 ..	Apihaka Tawhiaio me etahi atu.
T. 1907-5	Nolan raua ko Skeet (roia mo A. W. Henderson)	Mautotara Nama 2 ..	Kararaina Tawhena me etahi atu.
T. 1907-7	Nolan raua ko Skeet (roia mo George Dixon)	Takamore Nama 1 ..	Ehau Pakatini me etahi atu.
T. 1907-9	W. Sievwright (roia mo Thomas Bartlett, jun.)	Te Kuri Nama 1A (tetahi wahi)	Maora Pani.
T. 1907-11	De Lautour, Barker, me Stock (roia mo P. E. Jones)	Repongaere 4H Nama 3 ..	Heni te Auraki.
T. 1907-13	Blair raua ko Sainsbury (roia mo J. A. Moore)	Paremata Nama 1B ..	Ereti te Kani.

Tangohanga o te Tamaiti hei Tamaiti Whangai i raro i Tekiona 50 o "Te Ture Whakariterite i nga Kereme Whenua Maori Whakatikatika hoki i nga Ture Maori, 1901."

Tari o te Kooti Whenua Maori,
Kihipane, 22 o Tihema, 1906.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai kua rehitatia e ahau te tangohanga o te tamaiti hei tamaiti whangai, kua whakahuatia nei i te whakaaturanga i raro iho nei, i raro i nga tikanga o "Te Ture Whakariterite i nga Kereme Whenua Maori Whakatikatika hoki i nga Ture Maori, 1901."

Na HERORA KAA,
Teputi Kai-Rehita.

WHAKAATURANGA O TE TANGOANGA.

Te Tangata o tango ana.	Te Tamaiti e tanohia ana.
Te Raana Tuaho	Maraea Wirihana.

Mo runga mo "Te Ture Whakahaere Whenua Maori, 1900."

HE whakaatu tenei, ko nga ota i hangaia e te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tokerau, te putake o ana ota ka tuhia ki roto ki te Kupu Apiti e mau ake nei, kua tukuna ki te Tumuaki Kai-whakawa o te Kooti Whenua Maori.

I tuhia ki Poneke, i te 7 o nga ra o Huanere, 1907.

Na TIAKIHANA PAAMA,
Tumuaki Kai-whakawa, Kooti Whenua Maori.

KUPU APITI.

Te Ingoa o te Whenua.	Te Putake o te Ota.
Kohatutaka	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Maungakawakawa (ko Kirioke tetahi ingoa)	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Rangihamama	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Pakonga Nama 2	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Mautakirua	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Tawapuku	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Mataraua	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Maungaturoto	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Matawaia	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.

Te Ingoa o te Whenua.	Te Putake o te Ota.
Oakura	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Te Ti Mangonui	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Waimahe	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Kohewbata	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Oromahoe	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Maungapobatu	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Kohatutaka Nama 1	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka.
Korotangi	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka.
Wiroa	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka.
Orakau	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka.
Ruarangi	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka.
Whangaruru-Whakaturia Nama 1	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Whangaruru-Whakaturia Nama 2	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Whangaroa-Ngaiotonga Nama 1	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka, me te ota whakatu kai-tiaki mo nga tamariki.
Whangaruru-Whakaturia Nama 3	Ota whakatau i nga tangata no ratou te whenua, i runga i te whiriwhiringa o te ripoata a te Komiti Poraka.

E Whitu nga Rota i Parengarenga, i te Kaute o Mangonui, i roto i nga Takiwa Ruri o Parengarenga, Muriwhenua, Hokoura, me Tarawera, e tukua ana mo te Rihi i runga i te Tena.

KA tukua nga rota i Parengarenga, i roto i te Kaute o Mangonui, e mau nei te whakaaturanga i raro iho nei, mo te rihi i runga i te tena, i raro i nga tikanga o "Te Ture Whakahaere i nga Whenua Maori, 1900," me ona whakatikatikanga. Me tae mai nga tena i mua mai o te waha o nga haora o te awatea o te Taite, te rua-tekau-ma-waru o nga ra o Pepuere, 1907, ko nga tena katoa me hoatu ki roto ki tetahi kopaki pukapuka me ata whakapiri kia kati, ko te ingoa mo waho ki te Tumuaki o te Poari Whenua Maori o Tokerau, i te Tari o te Kooti Whenua i Akarana, a me maaka penei a waho o te kopaki "Tena mo te Rihi o te Rota Nama 1, i panuitia nei ki roto ki te niupepa o te o nga ra o 1907." Ko nga tau o te rihi he tekau nga tau, me te whai-mana ki te whakahou i te rihi mo etahi atu tau kotahi tekau.

E wha nga Rota ko nga Poraka e mohiotia nei ko Parengarenga Nama 3, 4, 5A Nama 1, 5A Nama 2, 5A Nama 3, 5B Nama 1, 5B Nama 2, me 5B Nama 3.

Rota	Te Nui.	Te Utu Reti T u whakaaria.
	Eka.	£
A	18,736	275
B	12,765	220
C	5,773	216
D	9,874	200

E toru nga Rota ko nga Poraka e mohiotia nei ko Pakohu Nama 1, 2B Nama 1, 2B Nama 2, 3A, 3B, me 5.

Rota	Te Nui.	Te utu Reti tau i whakaaria.
	Eka.	£
E	3,482	130
F	5,804	220
G	972	37

RIIHI, PORAKA O PARENGARENGA ME PAKOHU.

Te Takiwa me nga Kupu Whakaaturanga.

Ko enei rihi kei te tahatika o te Wahapu o Parengarenga e takoto ana, i te tino pito whaka-te-raki o te Takiwa Whenua o Akarana, i roto i nga Takiwa Ruri o Parengarenga, Muriwhenua, Hohoura ki te Rato, me Tarawera. E taea atu ai aua whenua i Te Awanui, me tika ma te huarahi (track) e ahu ana ki te tai-huauuru, ma te takutai ki Hukatere, haera atu i reira ma Hohoura ki Parenga (ko te wahi teneti kei waenganui i nga rihi nei), ko te roa hui katoa e rima-tekau-ma-rima nga maero. E tae mai ana he tima i Akarana ki reira i ia rua wiki, e 240 nga maero te tawhiti atu i e Akarana. Te tiketike ake o te whenua timata i te moana eke noa ki te 430 nga puutu, engari tae ana ki te 1,060 puutu te tiketike i te pito whaka-te-raki. 19,600 pea nga eka he pukepuke onepu, 1,000 pea nga eka ngahere, e 250 pea nga eka he whenua repo; ko te toenga he whenua ahua pukepuke he whenua ahua kotore, sandstone hoki, e tupuria ana e te manuka raua ko te rarauhe papaku. He whenua whai kapia te whenua katoa nei, haunga ia te ngahere, kaore i tino nui te mahi keru kapia i runga i nga Rana E, F, me G. Ki te whakamaroketia nga raupe ka pai aua wahi hei mahinga, e ahua pai ana te wahi katoa nei hei rana haerenga kararehe.

Ka ahei te tono he mapi, nga kupu whakaaturanga o nga tau mo te rihi, me nga tino tikanga katoa e tukua ai nga whenua nei mo te rihi i te Tumuaki o te Poari Whenua Maori o Tokerau i Akarana.

Me uru ki roto ki aua tikanga nga tikanga motuhake e whai ake nei, ara:—

Ka whai-mana te kai-tango rihi ki te keru kapia ki te tapahi barakeko hoki.

E kore rawa e tukua kia parautia te whenua kia taea ai nga kapia, ko nga poka nunui i keru i runga i te tikanga mahi kapia me whakaki ano.

Kaue rawa e maha atu i te kotahi tapahanga harakeke i roto i nga tau e toru.

Ka puritia ano e te Poari ki a ia te mana whakatakoto rori hei taenga atu ki nga wahi i wehea hei wahi nohoanga

mo nga Maori no ratou te whenua, me te mana tuku hoki i aua tangata no ratou te whenua ki te tiki wahie mo a ratou tikanga ake mo te kainga.

Ma te kai-tango rihi e arai i te tupu haere o nga taru kikino, me te tiaki hoki i nga rakau me nga ngahere tupu kia kaua e wera i te ahi.

Na JAS. W. BROWNE,
Tumuaki o te Poari Whenua Maori
o Tokerau.

Tari o te Poari Whenua Maori o Tokerau,
Akarana, 2 o Hanuere, 1907.

PANUITANGA.

PEEKE TIAKI MONI I NGA POUTAPETA.

1. **E** TUWHERA ANA he Peeke Tiaki Moni i ia ra i ia ra mo te mahi tango moni mo te mahi utu moni hoki i te nuinga o nga Poutapeta Whakaputa Ota Moni i Niu Tirenī, i roto i nga haora i whakahaerea ai te mahi mo nga ota moni.

2. Ko te moni hua e roto ana i te Kai-tuku Moni e £3 10s. i roto i te £100 mo nga moni tae atu ki te £300 e tukua ana o ia ki te peeke pera takoto ai, ki te neke ake nga moni i tukua peratia i te £300 tae atu ki te £600, ka heke iho te moni hua ki te £3 i roto i te £100. Kaore e utua ana he moni hua mo nga moni i neke ake i te £600 o te kaute kotahi.

3. E tino tau ana ki runga ki te Kawanatanga tonu te tikanga mo te utu hohoro i nga moni kua tukua e nga Kai-tuku Moni ki aua peeke takoto ai.

4. Ka ahei te Kai-tuku Moni ki tetahi Peeke Tiaki Moni a te Poutapeta, ki te tuku moni ki etahi atu o nga peeke pera i roto i taua Takiwa Poutapeta takoto ai, ka ahei ano hoki ia ki te tango mai i tana moni i roto i tetahi Peeke Tiaki Moni i te Poutapeta i roto i te takiwa na e marama ana hei tononga atu mana.

5. E kore rawa e whakina nga ingoa o nga Kai-tuku Moni ki nga Peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, te nuinga ranei o nga moni i tukua atu e ratou ki te peeke takoto ai.

6. Ka ahei nga tamariki ki te tuku moni ki te peeke pera takoto ai, ka ahei ranei kia tukua he moni ki te peeke i runga i a ratou ingoa. Ki te maha atu o ratou tau i te whitu nga tau ka pena ano te tikanga mo ratou me te tikanga e whakahaerea atu ana ki te hunga kua pakeke; engari ia e kore nga tamariki pera e ahei te tango atu i aua moni kia tae ra ano o ratou tau ki te whitu nga tau.

7. Ka ahei kia whakatuwheratia he Kaute Tukunga Topu i runga i te ingoa o te hunga tokorua, maha atu ranei mo te taha ki a ratou, mehemea ehara ano ratou i te Kai-tuku Moni i runga i te tikanga topu, motuhake ranei.

8. Ko nga tono katoa e pa ana ki te tikanga whakahaere i te mahi o nga peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, me nga utu ki aua tono, e puta utu-kore ana i roto i te meera.

9. Ki te hiahia te tangata kia whakamaramatia atu etahi atu kupu mo runga i te mahi whakahaere i nga Peeke Tiaki Moni, ka taea tena te tono atu ki te Rangatira o tetahi Poutapeta, te tono atu ranei ki.

TE HEKERETARI,
I te Tino Poutapeta, i Poneke.

Te Tino Poutapeta,
1 o Hanuere, 1907.

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tirenī, e HOANI MAKARU, Kai-ta a te Kawanatanga, i Poneke.